

Warmonderhof is een magneet voor jongeren en volwassenen die een toekomst voor zichzelf zien weggelegd in de biologische of biodynamische landbouw. Wat drijft hen? Wat zijn hun plannen? Acht voltijd- en deeltijdstudenten vertellen erover.

CHRISTIE MANINTVELD & KITTY PEETOOM | FOTO'S LOUISE VAN DEN BROEK

ZIJ WILLEN BIO(DYNAMISCH) BOER WORDEN

STUDENTEN VAN WARMONDERHOF OVER
HUN MOTIVATIE EN TOEKOMSTPLANNEN

Jan Lau

JAN LAU (27)

Derdejaars voltijd fruitteelt

“Na mijn opleiding in goud- en zilver-
smeden vond ik een baan in de fijne
elektronica. Ik miste het werken in de
natuur. Met mijn handen in de aarde en
in de zon. Ergens is het wel heel rebels om
nu landbouw te gaan studeren. Met alle
technologische vooruitgang is het makke-
lijk om je van de natuur af te keren. Maar
voor mij is het belangrijk om te weten hoe
je voedsel verbouwt. Als de economie in-
stort of als er een wereldoorlog uitbreekt,
moet je voor jezelf kunnen zorgen. En ik
wil een baan waarbij ik nooit de behoefte
zal krijgen om met pensioen te gaan.
Werk dat je niet als werk ziet. Met twee
schoolgenoten en een boer uit de buurt
ben ik een bedrijf aan het starten. Zo wil
ik leren ondernemen. Het lijkt me mooi
om later een stuk grond te kopen, liefst in
Italië. En daar een sinaasappelboomgaard
te beginnen of over te nemen.”

1

Hier
leer ik
dat het
echt
anders
kan.

WOUTER TIJSSEN (47)

Eerstejaars deeltijd tuinbouw

“Als kind droomde ik van een leven op de boerderij
met dieren, maar ik ben tandarts geworden. Een
interessant vak, maar het gaf mij geen voldoening
meer en ik kreeg steeds meer klachten. Op zoek
naar een nieuwe richting dacht ik direct aan iets met
planten. Niet de massaproductie in kassen vol met
gif, maar telen op een bewuste en biologische manier.
Ik speel met het idee van een tuinderij met kippen
en een boomgaard. Warmonderhof is een mbo-
opleiding, maar we gaan behoorlijk diep op de stof
in. De docenten zijn vakexperts. Hun enthousiasme
is aanstekelijk. Alle negatieve verhalen over milieu
en voedselvoorziening grijpen mij nog wel eens aan.
Hier leer ik dat het echt anders kan en dat er al jaren
ervaring is in een andere richting. Mijn klasgenoten
zijn veelal carrière-switchers, net als ik. Ik ben heel
blij dat ik deel uitmaak van deze groep. Ik dacht dat
het boeren nooit voor me was weggelegd omdat ik
niet uit een boerenfamilie kom. Maar hier ben ik echt
op mijn plek. Wat de toekomst brengt is me nog niet
duidelijk, wel weet ik dat ik nu gelukkiger ben dan
een lange periode hiervoor.”

2

David van den Berg

DAVID VAN DEN BERG (26)

Derdejaars voltijd tuinbouw

3

“Twee keer ben ik aan een hbo-studie begonnen en beide keren na een jaar gestopt. Het bijzondere op Warmonderhof is de combinatie van praktijk en theorie. Ik heb totaal niet het gevoel dat ik op deze mbo onder mijn niveau bezig ben. Er wordt een goede basis gelegd van kennis en praktijkervaring. Als ik in de praktijk iets tegenkom, zoals een ziekte of een plaag, kan ik daar bij mijn theorieleraar alles over te weten komen. Andersom kan ik de theorie die ik leer direct toepassen in de praktijk. Na mijn studie ga ik eerst ervaring opdoen. Vervolgens wil ik misschien een eigen bedrijf beginnen in Nederland of het buitenland. Dat is een ideaal. Als ik ervan kan leven en gelukkig ben is het goed. Er rijk van worden hoeft niet.”

Christa Duynisveld-de Boks

CHRISTA DUYNISVELD-DE BOKS (34)

Tweedejaars deeltijd veehouderij

5

“Ik heb culturele antropologie gestudeerd, maar daar was helemaal geen werk in te vinden. Zeven jaar werkte ik in de klachtenafhandeling voor een grote verzekeraar. Een burn-out dwong mij pas op de plaats te maken. Mijn man en ik droomden wel eens van een eigen boerderij. Opeens dacht ik, waarom zouden we ermee wachten tot we zestig zijn? Naast een dag in de week op school, loop ik twee keer twaalf uur stage bij de Dikhoeve, een boerderij met 550 melkschapen. Dat ik twaalf uur op een dag werk, heeft puur te maken met het melken. Ik vind dat niet erg. Dit is het leven dat je straks ook leidt met een eigen boerderij. Ik ben er minder moe van dan van een dag op kantoor. De manier van boeren die op Warmonderhof wordt onderwezen spreekt mij aan. Op een zo natuurlijk mogelijke wijze, met aandacht voor het dier en de omgeving. Mijn man en ik hebben in de Franse Dordogne een boerderij met tien hectare grond op het oog. We willen er zestig melkgeiten houden en zelf kaas en ijs maken. Daarnaast lijkt een combinatie met educatie mij mooi: een functionele kinderboerderij. En twee gites waar mensen kunnen verblijven die meer willen weten over dit werk. Door bij ons op de boerderij te komen helpen, kunnen ze zelf ervaren wat er allemaal bij komt kijken.”

Corné Bezuijen

CORNÉ BEZUIJEN (42)

Tweedejaars deeltijd veehouderij

4

“Ik ben opgeleid als milieukundige en werkte onder meer bij waterschappen, adviesbureau Arcadis en daarna als zelfstandig ecologisch adviesbureau. Als Statenlid van de provincie Groningen zag ik hoezeer de biologische landbouw nog in de kinderschoenen staat. Ik wilde iets doen dat echt betekenis heeft. Dat gevoel werd steeds sterker. Een milieuvergunning aanvragen of een rapport schrijven voelde voor mij niet als een wezenlijke bijdrage. De wens ontstond om mijn kennis en ervaring in milieu en ecologie toe te gaan passen als boer. Ik heb iets met koeien, vandaar mijn keuze voor de opleiding veehouderij. Tijdens de opleiding is het idee ontstaan om met mijn gezin naar Oostenrijk te verhuizen en daar in de bergen een bedrijf over te nemen. Het Oostenrijkse landschap is geschikt voor kleinschalige en extensieve landbouw. Twintig koeien melken vind ik mooi. Je kunt zelf je voer verbouwen en de verzorging is veel directer. Je kent elke koe door en door. Daarnaast is de kleinschaligheid praktisch. Mijn vrouw heeft haar eigen werk buiten de boerderij en daarom ga ik het boeren alleen doen. In het biologisch boeren kan ik zijn wie ik in alle facetten ben en tegelijkertijd kan ik iets relevants doen. Dat voelt heel goed.”

Dirk Schellekens

Wij hebben in de Franse Dordogne een boerderij op het oog.

DIRK SCHELLEKENS (21)

Derdejaars voltijd akkerbouw

6

“Ik heb havo gedaan, maar er is geen studie op hbo-niveau die lijkt op Warmonderhof. Er zit sowieso niks biologisch-dynamisch bij. En het biologische aspect is voor mij wel belangrijk. Het gebruik van kunstmest en chemische middelen tegen ziekten en plagen is niet goed voor wat er in de bodem leeft. Volgens mij kan ik straks een goede boterham verdienen in de akkerbouw. De landbouw is aan het vergrijzen, dus er komen veel banen beschikbaar. Sinds kort werk ik in Amsterdam bij een fruitteeltbedrijf met een winkel en restaurant. Ik had niet verwacht dat ik het zo leuk zou vinden. Er komen heel veel bezoekers, ze kijken rond op het bedrijf, stellen allerlei vragen en nemen koffie met appeltaart. Het is een heel nieuwe beleving voor mij en ik vind het echt wel wat hebben. Maar ik weet niet of het ook in combinatie met akkerbouw zou kunnen. Dus misschien moet ik kiezen.”

Wouter Tijssen

Ik maak een persoonlijke groei door die ik niet had verwacht.

Ada Verzijden

ADA VERZIJDEN (36)
Tweedejaars deeltijd
tuinbouw en zorg

7

“In mijn werk als psychodiagnostisch medewerker in een revalidatiecentrum hield ik mij jarenlang bezig met mensen weer gezond te krijgen. Ik realiseerde mij dat ik het belangrijker en mooier vind om te zorgen dat mensen gezond kunnen blijven. De basis van gezond blijven ligt in gezonde voeding. De manier waarop ons voedsel op grote schaal geproduceerd wordt – daar ben ik het niet mee eens. Warmonderhof biedt meer dan alleen theoretische kennis. Ik maak een persoonlijke groei door die ik niet had verwacht. Onder meer door samen te zijn met mensen die voor een groot deel hetzelfde in het leven staan. Mijn broer Martin rondde vorig jaar deze opleiding af. Samen met hem heb ik sinds juli 2018 een stadsboerderij in Cruquius in de gemeente Haarlemmermeer. We houden kippen en geiten en telen groente. Tussentijds loop ik nog stage bij de kleinschalige zelfoogsttuin Wij telen groente in Haarlem. Daar bieden ze ook dagbesteding. Dat doen wij nog niet maar we hebben wel de ambitie. Al met al is het heel hard werken met de opleiding en de stage erbij. Toch voelt het goed. Als je doet wat je echt heel leuk vindt, krijg je er ook energie van.”

Warmonderhof is het opleidingscollectief voor biodynamische landbouw, gevormd door Stichting Warmonderhof en Aeres MBO Warmonderhof. Bekijk de nieuwe site www.warmonderhof.nl.

Roel Bekebrede

ROEL BEKEBREDE (21)
Eerstejaars voltijd, loopt praktijk
in veehouderij en akkerbouw

8

“Na de havo heb ik één jaar een opleiding voor gangbare veehouderij gedaan. Toen kwam ik erachter dat ik liever de akkerbouw in wilde en de biologische richting leek me interessant. Het telen van gewassen, planten zien groeien en er zorg voor dragen, goed voedsel voor mensen produceren, dat spreekt me aan. De uitdaging is een optimale opbrengst met een zo goed en gezond mogelijk product. Een mooi vak. Dit wil ik in stand houden. Persoonlijk zou ik het heel jammer vinden als alles fabrieksmatig verbouwd en gemaakt zou worden. Daar ben ik absoluut geen voorstander van.” ■

Christie Maninveld en Kitty Peetoom zijn schrijvers in de bio(dynamische) landbouw Louise van den Broek werkte in opdracht van Aeres Warmonderhof.